

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 461

van **JORIS NACHTERGAELE**

datum: 4 februari 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Melkveevoeder - Veldbonen als alternatief voor soja

Op 18 januari 2021 kwam het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) met opvallende resultaten van een deelonderzoek binnen het project Eiwit en Koe OPTimaliseren (EKOPTI). Volgens ILVO zouden geroosterde veldbonen een interessant alternatief kunnen vormen voor geïmporteerde soja in het rantsoen van melkvee.

De toevoeging van geroosterde veldbonen (tot 1,7 kg per koe per dag) kan namelijk heel wat voordelen hebben voor de melkveehouder. De boeren kunnen deze bonen zelf telen, waardoor de eiwitbehoefte van de melkkoeien kan worden ingevuld via eigen voedermiddelen, wat de voederkosten omlaag haalt. De vervanging van geïmporteerde soja heeft daarnaast een grote impact op de CO₂-uitstoot zonder dat er een grote invloed op de melkproductie waar te nemen valt.

Nog een voordeel van de veldbonenteelt is de eigenschap van deze vlinderbloemige om stikstof uit de lucht te halen, waardoor bemesting met stikstof niet of nauwelijks nodig is. Minister van Leefmilieu Zuhair Demir kondigde onlangs aan dat ze werkt aan nieuwe maatregelen binnen de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) om op die manier de stikstofuitstoot in Vlaanderen te verlagen.

1. Hoe evalueert de minister deze deelresultaten van de studie? Neemt zij maatregelen om de conclusies uit de studie te verspreiden en zoveel mogelijk te implementeren in de bedrijfsvoering van de Vlaamse melkveehouder?
2. Heeft de minister zicht op de hoeveelheden soja die in Vlaanderen jaarlijks worden geconsumeerd via melkveevoeder? Wat zou de impact kunnen zijn van die studie op de import van soja en de CO₂-uitstoot via de melkproductie in Vlaanderen?
3. Welke stikstofverlagende impact heeft de veldbonenteelt concreet? Kan dat meegenomen worden als een van de maatregelen in de opmaak van de nieuwe PAS?
4. Kan de minister een stand van zaken geven van de andere lopende projecten binnen het project EKOPTI? In welke fase zitten deze deelprojecten? Wat wordt beoogd met het deelonderzoek en wanneer zullen de effectieve resultaten bekend worden gemaakt?
5. Kan de minister meer inzicht geven in de kostprijs en de financiering van EKOPTI? In welk budget werd voorzien door de verschillende partners in het project?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 461 van 4 februari 2021

van **JORIS NACHTERGAELE**

1. Dit deelonderzoek werd uitgevoerd door het Inagro in samenwerking met ILVO via het landbouw(LA)-traject EKOPTI (Eiwit in de Koe OPTimaliseren) dat mee gefinancierd wordt door het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Dit type projecten is erop gericht om veranderingen in praktijkbedrijven te implementeren tijdens de duur van het project en de verkregen resultaten zo breed mogelijk te verspreiden naar de betrokken doelgroep.

De proeven werden uitgevoerd op drie West-Vlaamse biologische melkveebedrijven. Enige voorzichtigheid bij extrapolatie van deze resultaten is aangewezen, aangezien het hier gaat om praktische resultaten verkregen op een beperkt aantal bedrijven met een specifiek management.

Het potentieel van veldbonen in de bedrijfsvoering van de Vlaamse melkveehouder is momenteel ook afhankelijk van volgende factoren:

- het implementeren van getoaste veldbonen in de plaats van soja in het melkveerantsoen is momenteel voornamelijk economisch interessant op biologische melkveebedrijven. Biologische sojaschilfers zijn heel duur, vervanging door (eigen gekweekte) getoaste veldbonen in combinatie met een hoge melkprijs is op die bedrijven gemakkelijker economisch haalbaar. Het potentiële economische voordeel op gangbare bedrijven zal sterk afhankelijk zijn van de prijsevolutie van sojaschroot;
- de teelt van veldbonen is niet evident, voor wat onkruidbestrijding betreft. Daardoor wordt deze vaak in mengteelt geoogst met granen, en zijn er ook aandachtspunten op het vlak van het gebruik in het rantsoen. Het scheiden van de veldbonen en granen door te zeven verhoogt dan weer de kostprijs;
- een mobiele toastinstallatie is in Vlaanderen nog niet beschikbaar. Daarom werd in dit onderzoek een beroep gedaan op het éénmalig gebruik van een mobiele installatie uit het noorden van Frankrijk. De beschikbaarheid van een mobiele toaster in Vlaanderen via bijvoorbeeld loonwerk, biedt mogelijk meer mogelijkheden voor gangbare melkveebedrijven);
- naast toasten zijn nog andere procedés mogelijk om de eiwitbenutting (bestendigheid) van veldbonen te verhogen, bv. door ze te verhitten met xylose. Deze behandeling heeft een veel sterker effect dan toasten, maar het aandeel veldbonen uit de akkerbouw is te klein voor een brede commercialisering.

De resultaten van dit onderzoek blijven voor de melkveehouders en stakeholders beschikbaar via de website van het RundveeLoket. De resultaten worden verspreid via de verschillende projectpartners. Recent werden de resultaten van deze studie verspreid via de studiedagen voedergewassen georganiseerd door het Departement Landbouw en Visserij in samenwerking met het Landbouwcentrum voor Voedergewassen (LCV) en lokale partners tijdens drie webinars. Ook in toekomstige studiedagen zal dit mee opgenomen worden.

In uitvoering van het Vlaamse Plattelandsontwikkelingsprogramma PDPO III keurde ik recent het demonstratieproject 'Potentieel voor eiwittransitie met veldbonen van lokale teelt' goed. Dit project wil de ervaringen met de teelt en het vervoederen van

veldbonen doortrekken van biologische bedrijven naar de gangbare rund(melk)veehouderij, en van de akkerbouwregio in het westen naar die in het oosten van Vlaanderen. Het doelpubliek omvat zowel gangbare akkerbouwers als rundvee(melkvee)houders.

2. Er zijn onvoldoende gegevens bekend omtrent het specifieke sojaverbruik in de Vlaamse melkveehouderij. Om het effectieve effect te kennen van de implementatie van getoaste veldbonen op de CO₂-uitstoot via de melkproductie in Vlaanderen, moet er meer inzicht komen in de CO₂-uitstoot gerelateerd aan de veldbonenteelt en het toasting proces. Dit is momenteel nog in onderzoek.
3. Veldbonen zijn vlinderbloemige gewassen die stikstof kunnen fixeren uit de lucht waardoor de teelt minder bemesting vraagt en dus minder emissies/excreties van stikstof voortbrengt. Door veldbonen te toasten verhoogt het aandeel darm verteerbaar eiwit (DVE). Op deze manier kunnen veldbonen een rol spelen in ammoniakemissiereducerende voedermaatregelen. Over het algemeen zal de teelt van veldbonen positief bijdragen aan de lagere carbon footprint van melk en tot de PAS-problematiek.
4. Het project EKOPTI loopt vier jaar en focust op het reduceren van de ammoniakemissies en stikstofexcreties in de rundveehouderij op drie niveaus: door optimalisatie van de eiwitkwaliteit van eigen geteelde voeders, door eiwitbesparing via precisievoeding en door het bekomen van koeien met een efficiëntere productie. Het project loopt ondertussen 14 maanden en verschillende wetenschappelijke proeven en praktijkcases zijn reeds uitgevoerd of worden in de nabije toekomst uitgevoerd. De effectieve resultaten zijn reeds bekend gemaakt via o.a. het rundveeloket en webinars of zullen in de loop van het project bekend gemaakt worden via diverse kanalen. De grootste kennisverspreiding staat gepland in het laatste jaar van het project (2023).
5. De totale voorziene financiering voor het EKOPTI-project bedraagt 1.096.600 euro waarvan 90% (986.940 euro) uit subsidie vanuit het Hermesfonds (Agentschap Innoveren en Ondernemen) en 10% uit cofinanciering van stakeholders en melkveehouders.